

Dictamen núm. 1/2005, del Consell Econòmic i Social, relatiu al Projecte de decret pel qual es regulen els requisits mínims exigibles per a l'obertura d'establiments de perruqueria i estètica

Dictamen núm. 1/2005, del Consell Econòmic i Social, relatiu al Projecte de decret pel qual es regulen els requisits mínims exigibles per a l'obertura d'establiments de perruqueria i estètica

Atès el que disposa l'article 2, núm. 1, lletra a) , incís primer, de la Llei 10/2000, de 30 de novembre, del Consell Econòmic i Social de les Illes Balears i l'article 4, lletra a), incís primer, del Decret 128/2001, de 9 de novembre, pel qual se n'aprova el Reglament d'organització i funcionament, el Consell Econòmic i Social emet el següent

DICTAMEN

I. Antecedents

Primer. El dia 8 de març de 2005 té entrada en el Registre d'aquest Consell Econòmic i Social l'escrit del conseller de Comerç, Indústria i Energia, de dia 24 de febrer, amb el qual es tramet el Projecte de decret pel qual es regulen els requisits mínims exigibles per a l'obertura d'establiments de perruqueria i estètica, perquè el Consell n'emeti un dictamen.

En aquest escrit de sol·licitud del conseller, s'exposa que "en data de 29 de maig de 2003, es va sol·licitar l'emissió d'un dictamen al CES en relació amb el Projecte de decret pel qual es regulen els requisits mínims exigibles per a l'obertura d'establiments de perruqueria, estètica i assessorament d'imatge personal. En data de 23 de juliol de 2003, el CES va emetre un dictamen en el qual es feien unes observacions que es varen tenir en compte. Es feren unes modificacions substancials dels articles i del seu contingut, ja que la nova redacció del decret no considera l'assessorament d'imatge personal i fa una definició d'estètica més restrictiva. Per aquest motiu, es va iniciar un

Projecte de decret pel qual es regulen els requisits mínims exigibles per a l'obertura d'establiments de perruqueria i estètica, i es va arxivar el Projecte de decret pel qual es regulen els requisits mínims exigibles per a l'obertura d'establiments de perruqueria, estètica i assessorament d'imatge personal".

Segon. Juntament amb la sol·licitud es trameten, en paper i en format electrònic, els documents següents:

- Resolució del conseller de Comerç, Indústria i Energia per la qual es designa l'òrgan responsable del procediment d'elaboració de la disposició reglamentària.
- Memòria sobre el projecte de disposició.
- Informació pública sobre el projecte de decret (BOIB núm. 114, de 19 d'agost de 2004).
- Escrit d'al·legacions de l'Associació d'Esteticistes de Balears.
- Informe del cap de Servei de Comerç, de 16 de setembre de 2004, sobre les al·legacions presentades per l'Associació d'Esteticistes de Balears.
- Escrit d'al·legacions, del president de l'Associació Professional de Perruquers i Perruqueries de Balears.
- Informe del cap de Servei de Comerç, d'1 de desembre de 2004, sobre les al·legacions presentades pel president de l'Associació Professional de Perruquers i Perruqueries de Balears.
- Informe de la Secretaria General de la Conselleria de Comerç, Indústria i Energia sobre el Projecte de decret.

Tercer. El mateix dia d'entrada de la documentació, el president del CES tramet als consellers de la institució i als diferents agents socials no representats en ella, el Projecte de decret. Igualment, atorga als últims un termini de cinc dies perquè facin arribar, si ho consideren oportú, observacions al Projecte de decret.

S'adjunten a aquest dictamen les observacions procedents de l'entitat financera "La Caixa".

Quart. La Presidència del CES emet, el mateix dia 8 de març, un acord pel qual s'aplica el procediment especial previst en l'apartat b) del paràgraf 1.1, núm. 1 de la norma de funcionament intern aprovada pel Ple el dia 20 de novembre de 2001.

Cinquè. Seguint el procediment esmentat en l'antecedent anterior, els serveis tècnics elaboren una proposta de dictamen, que és elevada a la Comissió Permanent. Aquest òrgan aprova, finalment, el dictamen, en el transcurs de la sessió de dia 16 de març de 2005.

II. Contingut del Projecte de decret

El Projecte de decret sotmès a dictamen conté un preàmbul –tot i que no se'l denomina així formalment –, 7 articles –estructurats en quatre capítols –, dues disposicions transitòries, i dues disposicions finals.

El capítol I (articles 1 i 2), regula l'objecte i àmbit d'aplicació del Projecte de decret i els requisits per a l'obertura d'establiments de perruqueria i estètica:

- Pel que fa a l'objecte, consisteix en "regular, dins l'àmbit de la comunitat autònoma de les Illes Balears, els requisits mínims exigibles per a l'obertura d'establiments de perruqueria i estètica", entenent que són aquest tipus d'establiments, "els locals oberts al públic en els quals es presten serveis consistents en activitats de rentat, tallat, pentinat, coloració, ondulació i actuacions similars en els cabells de les persones, així com també els locals en els quals s'apliquen tècniques i tractaments usats per a l'embelliment extern del cos i, particularment, de la pell, tals

com manicura, pedicura, maquillatge i cosmètica, massatges facials i altres actuacions similars”. D'altra banda, s'exclouen expressament de la definició “ les tècniques i els tractaments que impliquin travessar la pell, les mucoses o altres teixits, així com operacions, procediments o ús de màquines que hagin d'estar o estiguin subjectes a control sanitari”.

- Pel que fa als requisits generals per a l'obertura d'establiments de perruqueria i estètica, s'exigeix, a més de les llicències i autoritzacions pertinents, que “el titular o la persona que hi estigui vinculada (a l'establiment) per relació jurídica de caràcter laboral, amb contracte a jornada completa i que pertany a aquest sector de l'activitat”, estigui “en possessió del corresponent carnet professional de perruqueria i estètica”, regulat en el capítol II del Projecte de decret.

El capítol II (articles 3 a 5) regula, com s'ha anunciat, els requisits per a l'obtenció del carnet professional, la seva concessió i renovació i el règim de recursos:

- Pel que fa als requisits per a l'obtenció del carnet professional, l'article 3 disposa que s'ha de sol·licitar “davant els serveis corresponents que siguin competents en matèria de comerç” i que, juntament amb la sol·licitud s'ha d'acreditar la possessió “d'un títol o d'un certificat de formació professional en la branca de perruqueria i estètica, reconegut pels òrgans competents de les administracions públiques” o “si pertoca, els acreditatius de l'experiència professional per algun dels mitjans expressats en la disposició transitòria primera”. Aquesta disposició estableix que “s'admetrà l'exercici efectiu de l'activitat durant almenys sis anys per compte propi i aliè, sempre que l'activitat no hagi acabat abans de més de deu anys des de la data de presentació de la sol·licitud de carnet professional” i que l'experiència es pot acreditar a través del “justificant d'alta en el règim general i autònom de la Seguretat Social, i

certificat d'estar al corrent de les obligacions amb aquest organisme"; d'un "contracte de treball dependent d'un establiment de perruqueria i estètica"; o bé de l'"alta de l'impost sobre activitats econòmiques en l'epígraf corresponent o declaració censal". D'altra banda, en el cas de les persones físiques o jurídiques nacionals de països de la Unió Europea i l'Espai Econòmic Europeu, "el títol o el certificat professional ha d'estar reconegut per l'Estat d'origen", i es remet, pel que fa al reconeixement a l'article 2 de la Directiva comunitària 1982/489, de 19 de juliol. Finalment, la disposició transitòria segona estableix un termini de sis mesos, comptadors des de l'entrada en vigor del Decret, per "presentar davant l'Administració la documentació acreditativa de l'exercici efectiu de l'activitat de perruqueria i estètica..."

- En relació amb la concessió i renovació, regulades en l'article 4, el Projecte de decret disposa que el carnet es concedirà, una vegada s'hagi comprovat el compliment dels requisits, mitjançant "una resolució del director general del Comerç de la Conselleria de Comerç, Indústria i Energia". Segons aquest article, el carnet té una validesa de 10 anys a partir de la data de la resolució, la seva renovació s'ha de sol·licitar "amb un mes d'antelació a la seva caducitat" i es concedirà "per un període d'igual duració a l'atorgament".
- Pel que fa a la impugnació de la resolució de la Direcció General de Comerç, l'article 5 disposa que 2 "la persona interessada hi pot interposar un recurs d'alçada davant el conseller competent en matèria de comerç, d'acord amb els tràmits establerts en la Llei 30/1992".

El capítol III del Projecte de decret (article 6) estableix l'obligació d'exhibir cartells informatius de manera visible on constin els preus dels serveis, l'horari i una llegenda que especifiqui el següent: "aquest establiment

disposa de fulls de reclamació a disposició dels usuaris. Les reclamacions han d'efectuar-se davant les autoritats competents en matèria de comerç”.

El capítol IV (article 7) regula les infraccions i sancions: en aquest sentit, remet al títol IX de la Llei 11/2001, de 15 de juny, d'ordenació de l'activitat comercial i preveu, de manera expressa, que “l'exercici de l'activitat professional de perruqueria i estètica sense la possessió del carnet professional es considerarà com a infracció greu”.

Pel que fa al contingut de les **disposicions transitòries**, ha estat exposat juntament amb el de l'article 3 (capítol II), amb el qual estan relacionats.

La **disposició final primera** habilita “el conseller competent en matèria de comerç per dictar, “en l'àmbit de la seva competència, les disposicions necessàries per al desplegament” del Decret. I, finalment, la **disposició final segona** preveu la seva entrada en vigor en termini de vint dies a partir de la seva publicació.

III. Observacions generals

I. Aquest CES fa una valoració positiva del fet que es prengui consciència sobre la necessitat d'assegurar que els titulars o els responsables dels centres de perruqueria i estètica, que treballen manipulant el cabell i el cos dels consumidors que hi acudeixen, tinguin la qualificació professional corresponent i estiguin sotmeses al control de l'Administració. Com figura en els documents tramesos, aquest Consell es va pronunciar sobre una qüestió molt semblant en el dictamen 11/2003, sobre el Projecte de decret pel qual es regulen els requisits mínims exigibles per a l'obertura d'establiments de perruqueria, estètica i assessorament d'imatge personal, projecte que constitueix un precedent del que es dictamina i que, finalment, no va veure la

llum. En el dictamen esmentat, valoràvem positivament l'oportunitat de la norma, ja que enteníem “que l'establiment de mesures de protecció als consumidors i usuaris i l'intent d'evitar l'intrusisme professional mitjançant l'obtenció d'una acreditació que certifiqui el nivell adequat del servei, tenen efectes molt positius, en la mesura que pretenen millorar la qualitat dels serveis i la seguretat per als usuaris”. Aquesta reflexió, resulta, pel que fa al Projecte de decret objecte del present dictamen, plenament vigent, atès que les finalitats d'ambdós projectes de decret –establir mesures de protecció als consumidors i evitar l'intrusisme en el sector de les perruqueries i l'estètica –, són idèntiques.

II. Aquest CES fa, igualment, una valoració positiva de la tramesa de la sol·licitud de dictamen, la qual s'ha fet complint escrupolosament les formalitats establertes en la disposició transitòria primera del Reglament d'organització i funcionament del CES, aprovat pel Decret 128/2001, de 9 de novembre. En aquest sentit, recordem que en el dictamen 22/2002, esmentat en el dictamen 13/2003, destacàvem “la cabdal importància del seguiment d'un procediment uniforme en la presentació de sol·licituds de dictamen i del compliment rigorós del Reglament d'organització i funcionament, per afavorir així l'agilitat i, en conseqüència, l'eficàcia i l'eficiència en l'actuació del CES, considerades com a principis rectors de l'actuació de l'Administració segons l'article 103 de la Constitució”.

No obstant, en relació amb la Memòria justificativa sobre el Projecte de decret, hem d'advertir, a banda del que afirmam en l'observació següent, que en l'exposició sobre el marc normatiu en què s'insereix la proposta, es fa referència, erròniament segons el nostre parer, a l'article 33.3 de la Llei 4/2001, del Govern de les Illes Balears, el qual atribueix als consellers la facultat de dictar ordres en les matèries pròpies de les seves conselleries. Per contra, entenem que, atès que es tracta d'un Projecte de decret, l'article de referència és el 33.2, el qual faculta els consellers per “preparar i

presentar al Govern els avantprojectes de llei i projectes de decret relatius a les qüestions pròpies de la seva conselleria”.

III. Sense perjudici del criteri del Consell Consultiu, qui ha d'avaluar la conformitat amb la llei de la norma projectada, hem d'advertir, pel que fa a les normes que es prenen com a fonament del Projecte de decret (en el preàmbul, article 3 i disposicions transitòries), és a dir, la Directiva del Consell 82/489, de 19 de juliol de 1982 i la seva norma de transposició a Espanya, el Reial Decret 390/1992, de 15 d'abril, que es tracta de normes que **no estan vigors**, la qual cosa constitueix un error greu que hauria de ser esmenat en una –esperam que propera– revisió del Projecte de decret. D'altra banda, la referència a les normes derogades en la Memòria justificativa del decret, quan fa la “relació de disposicions afectades i taula de vigències de disposicions anteriors sobre la mateixa matèria”, tot afirmant que “la norma que es proposa desplega les normes esmentades”, hauria de ser corregida.

Igualment, informam que les normes que deroguen expressament les esmentades són, respectivament, la Directiva 1999/42/CE, del Parlament Europeu i el Consell, de 7 de juny de 1999, per la qual s'estableix un mecanisme de reconeixement de títols respecte de les activitats professionals a què es refereixen les Directives de liberalització i de mesures transitòries (DOCE L 201, de 31 de juliol de 1999)¹ i el Reial Decret 253/2003, de 28 de febrer, pel qual s'incorpora a l'ordenament espanyol la Directiva 1999/42/CE (BOE núm. 52, d'1 de març de 2003)².

¹ L'article 11.1 de la Directiva estableix la derogació de les Directives enumerades en l'annex I, en el qual es troba (pàgina 93 del DOCE L 201, de 31 de juliol de 1999), la Directiva 82/489/CEE.

² La disposició derogatòria única del Reial Decret estableix el següent: “*Quedan derogadas las disposiciones de igual o inferior rango en lo que se opongan a lo establecido en este real decreto y, en particular, las siguientes normas: (...) b) Real Decreto 390/1992, de 15 d'abril, sobre libertad de establecimiento y libre prestación de servicios en actividades artesanas*”.

Aconsellam, doncs, ja que no es tracta d'un simple error formal i de transcripció, sinó del mateix fonament de la norma projectada, que es revisi de manera global el seu contingut per a la seva adequació a les normes vigents de referència, de les quals el Projecte de decret pretén constituir-ne el desenvolupament normatiu.

III. Observacions particulars

Sense perjudici de la revisió general aconsellada en les observacions generals, aquest Consell fa les observacions particulars següents:

I. Pel que fa al preàmbul, suggerim l'eliminació de la referència a la Directiva 82/489/CEE i al Reial Decret 390/1992, i la seva substitució per les corresponents normes en vigor, a més de la comprovació de la seva adequació a la norma projectada i la del fet que aquestes normes en constitueixen el fonament.

II. Pel que fa al capítol I, creim que la definició d'establiments de perruqueria i estètica pretén ser concreta i exhaustiva, la qual cosa no s'arriba a aconseguir, degut a l'ús repetit de l'expressió "actuacions similars", tant pel que fa a la descripció dels serveis de perruqueria com dels serveis d'estètica. Tot i que sabem que resulta impossible fer una enumeració completa de totes les activitats que constitueixen serveis de perruqueria i estètica, s'hauria de fer un esforç per concretar i delimitar el màxim possible l'àmbit de la norma. De manera especial, es podria fer referència a alguns tractaments facials i corporals que s'acostumen a fer en aquests tipus d'establiments i sobre els quals no hauria de plantejar-se dubtes en relació a la seva consideració i, per tant, a l'aplicació de la norma projectada.

D'altra banda, la redacció de l'article 2 resulta molt confosa tant pel que fa a l'activitat que es pretén controlar com a les persones que han d'obtenir el carnet professional de perruqueria i estètica. En relació amb l'activitat que es pretén controlar, creim que la utilització de l'expressió "per a l'obertura d'establiments de prestació de serveis de perruqueria i estètica" pot confondre els destinataris de la norma, en no afirmar de manera clara que el control de l'Administració va més enllà del simple acte d'obertura dels locals on s'exerceixi l'activitat. Segons el nostre criteri, doncs, el Projecte de decret regula els requisits per establir-se i, per tant, l'obertura de locals més l'exercici de l'activitat dels perruquers i esteticistes. En resum, regula el dret d'establiment. D'altra banda, la previsió de l'exigència del carnet professional al "titular o la persona que hi estigui vinculada per relació jurídica de caràcter laboral, amb contracte a jornada completa i que pertanyi al sector de l'activitat" resulta igualment confosa, atès que es maneja el concepte laboral de "jornada completa", amb la qual cosa s'exclou de l'exigència les persones que treballin a temps parcial. Si la voluntat de la Conselleria és la d'assegurar la presència d'un responsable durant l'horari complet d'atenció al públic, s'hauria d'establir així de manera inequívoca, sense confondre amb la utilització errònia dels conceptes jurídics. Igualment, el tractament equiparable, als efectes d'exigir requisits, del titular i d'aquesta mena de responsable, fa pensar que s'ha de distingir aquesta persona de la resta de treballadors, si n'hi hagués, vinculats amb un contracte laboral a jornada completa. Creim que el tipus de contracte que els lliga a l'establiment no té res a veure amb la seva responsabilitat i l'exigència de requisits per establir-se com a perruquers o esteticistes. En aquest sentit, s'hauria de tenir en compte la figura del directiu, prevista en el Reial Decret 253/2003, de 28 de febrer, abans esmentat. Finalment, s'hauria de fer constar que la titulació obtinguda ha de respondre a una formació professional reglada.

III. Pel que fa al capítol II i a les disposicions transitòries, aconsellam que es revisi el Projecte de decret per establir una regulació que es basi en el Reial

Decret 253/2003, de 28 de febrer, de transposició de la Directiva 1999/42/CE, abans esmentada. Pel que fa a aquesta, recomanem l'examen –tot i que el contingut ja ha estat transposat mitjançant el Reial Decret- del títol II, sobre reconeixement de títols concedits en un altre Estat membre, i el títol III, sobre reconeixement de qualificacions professionals en funció de l'experiència professional adquirida en un altre Estat membre.

V. Conclusions

Al llarg del dictamen s'han donat les diverses opinions i conclusions d'aquest Consell sobre el Projecte de decret pel qual es regulen els requisits mínims exigibles per a l'obertura d'establiments de perruqueria i estètica.

El secretari general

Vist i plau

El president

Pere Aguiló Crespí

Francesc Obrador Moratinos

Palma, 16 de març de 2005